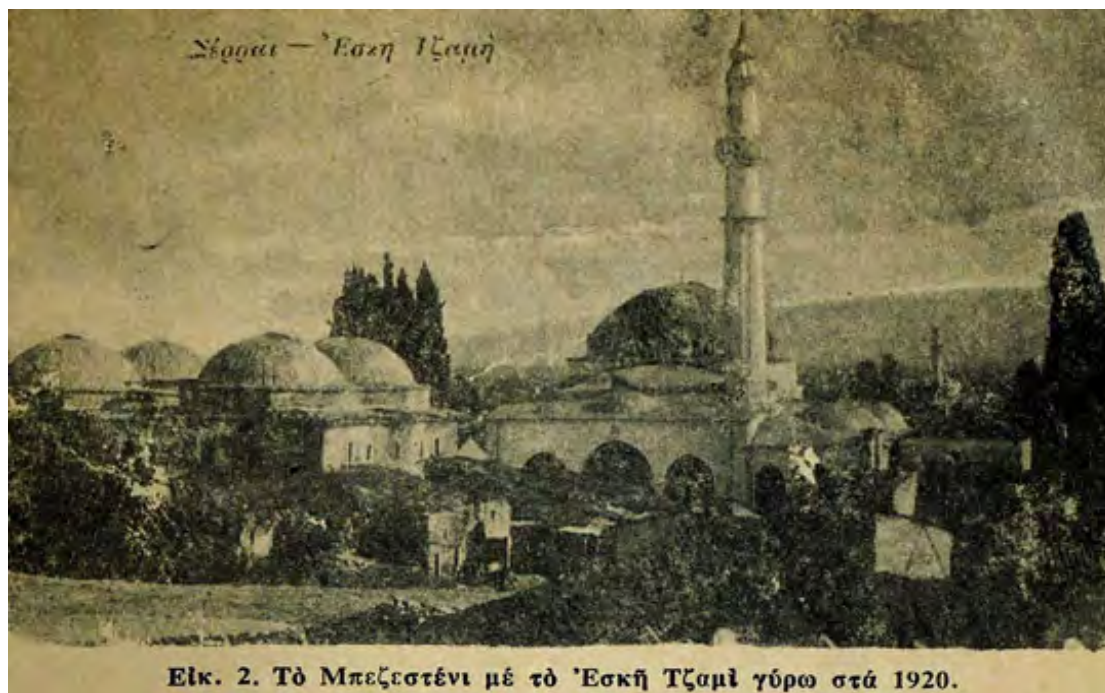

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΕΙΟΤΗΤΑΣ 2025-2026

Τίτλος:

«Τα Σέρρας κατά την Τουρκοκρατία & τα Μπεζεστένια της: η οικονομική ζωή των Σερρών και η συμβολή του Εμμανουήλ Παπά στη διαμόρφωση της ιστορίας της»

Τάξη: ΣΤ' Δημοτικού

Εκπαιδευτικοί: Αναστασία Δράκογλου & Γεωργία Χονδρολέου

Γνωστικό αντικείμενο:

Ιστορία Σερρών

Διαθεματική σύνδεση:

Τοπική Γεωγραφία – Γλώσσα – Εικαστικά – Πληροφορική

Πλαίσιο εφαρμογής: Ενεργός Πολιτειότητα

Διάρκεια: (4 διδακτικές ώρες και μία εκπαιδευτική επίσκεψη)

Θεματικός άξονας Ενεργού Πολιτειότητας:

Πολιτιστική κληρονομιά – Οικονομική ζωή – Τοπική ιστορία – Συμμετοχή στην κοινότητα

1. Ταυτότητα σχεδίου δράσης

Οι μαθητές διερευνούν τη λειτουργία των Μπεζεστενιών ως κέντρων εμπορίου και οικονομικής δραστηριότητας στις Σέρρες κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Παράλληλα γνωρίζουν προσωπικότητες που συνδέθηκαν με την οικονομική ζωή της περιοχής, όπως ο Εμμανουήλ Παπάς, ο οποίος αξιοποίησε την εμπορική του δραστηριότητα και την οικονομική του δύναμη στην υπηρεσία των ιστορικών εξελίξεων της εποχής. Επιπλέον, οι μαθητές/τριες προσεγγίζουν το Μπεζεστένι όχι μόνο ως ιστορικό κτίριο αλλά ως χώρο εμπορικών συναλλαγών, κοινωνικής επικοινωνίας και πολιτιστικής αλληλεπίδρασης. Διερευνούν τον ρόλο των αγορών, των επαγγελματιών, των προϊόντων και του εμπορίου στην ανάπτυξη της πόλης και κατανοούν πώς η οικονομία συνδέεται με την καθημερινή ζωή των ανθρώπων.

Μέσα από συνεργατικές και βιωματικές δράσεις αναπτύσσουν στάσεις ενεργού πολίτη και ευαισθητοποιούνται ως προς την προστασία της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

2. Σκοπός

Οι μαθητές να γνωρίσουν τον ρόλο των Μπεζεστενιών στην οικονομική και κοινωνική ζωή των Σερρών κατά την Τουρκοκρατία, να κατανοήσουν τη σημασία του εμπορίου και των επαγγελματιών για την ανάπτυξη μιας πόλης και να αναπτύξουν στάσεις συμμετοχής και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.

3. Διδακτικοί στόχοι

Γνωστικοί στόχοι

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να γνωρίσουν τι ήταν τα Μπεζεστένια,
- να κατανοήσουν τον ρόλο τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή των Σερρών,
- να γνωρίσουν προϊόντα που διακινούνταν στην αγορά,
- να γνωρίσουν τον ρόλο του Εμμανουήλ Παπά στην ιστορία των Σερρών,
- να κατανοήσουν τη σχέση οικονομικής δραστηριότητας και ιστορικών γεγονότων

Δεξιότητες

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να αναζητούν πληροφορίες και να επεξεργαστούν ιστορικά δεδομένα από δευτερογενείς πηγές
- να συνεργάζονται σε ομάδες,
- να οργανώνουν και να παρουσιάζουν πληροφορίες.

Στάσεις – Αξίες που επιδιώκονται να αποκτηθούν από τους μαθητές/τριες

- να αναπτύξουν σεβασμό προς την πολιτιστική κληρονομιά,
- να κατανοήσουν την αξία της εργασίας και της οικονομικής δραστηριότητας,
- να καλλιεργήσουν υπευθυνότητα και συνεργασία.

4. Δεξιότητες του 21ου αιώνα

- Κριτική σκέψη και δημιουργικότητα
- Επικοινωνία και συνεργασία
- Ψηφιακός γραμματισμός
- Κοινωνική υπευθυνότητα

5. Μέθοδοι και τεχνικές

- Διερευνητική μάθηση
- Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία
- Βιωματική προσέγγιση
- Μελέτη ιστορικών πηγών
- Μελέτη πεδίου

6. Μέσα – Υλικά

- Φωτογραφίες του Μπεζεστενίου Σερρών
- Χάρτης πόλης Σερρών
- Υπολογιστής και βιντεοπροβολέας
- Φύλλα εργασίας
- Ιστορικές πηγές και εικόνες

7. Πορεία εφαρμογής

Πρώτη φάση: Ενεργοποίηση ενδιαφέροντος (1 ώρα)

Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει εικόνες του Μπεζεστενίου και θέτει ερωτήματα:

- Τι παρατηρείτε; Το αναγνωρίζετε; Μήπως το έχετε επισκεφθεί και με ποιον;
- Πότε λέτε να χτίστηκε;
- Ποιος πιστεύετε ότι ήταν ο ρόλος αυτού του κτιρίου;
- Τι μπορεί να συνέβαινε καθημερινά εκεί;
- Γνωρίζεται ποια είναι σημερινή λειτουργία του;
- Έχετε ποτέ ακούσει το όνομα «*Αναστάσιος Ορλάνδος*»;

Δεύτερη φάση: Διερεύνηση (1 ώρα)

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες με σκοπό να διερευνήσουν:

Ομάδα 1: *«Εννιά θολωτά μολυβδοσκεπάστα μπεζεστένια, απ' τα οποία τα τέσσερα κλείνουν με σιδερένιες πόρτες»* σημειώνει ο Τούρκος περιηγητής Εβλιά Τσελεμπί

- τι ήταν και πού βρίσκονταν
- ποια ήταν τα χαρακτηριστικά στοιχεία της αρχιτεκτονική τους
- σε ποια κατάσταση βρίσκονται σήμερα

Ομάδα 2: *«Τα Σέρρας εμπορικό κέντρο παγκόσμιας εμβέλειας επί Τουρκοκρατίας»*

- τα προϊόντα που ανταλλάσσονταν στις τοπικές αγορές
- το βαμβάκι του σερραϊκού κάμπου
- οι ξένοι επισκέπτες

Ομάδα 3: *«Οι επαγγελματική ζωή των Σερρών στο χθες και το σήμερα»*

- η επαγγελματική ζωή των χριστιανών στα Σέρρας
- την οικονομική κατάσταση της Πόλης σήμερα
- τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς

Ομάδα 4: *«Εμμανουήλ Παπάς, το εμπορικό δαιμόνιο της περιοχής των Σερρών»*

- τον τόπο καταγωγής του και την εμπορική του δραστηριότητα,
- τις οικονομικές του συναλλαγές με τοπικούς Έλληνες άρχοντες και Τούρκους μπέηδες
- τη σύνδεση της οικονομικής ευημερίας του με τα ιστορικά γεγονότα της εποχής

Τρίτη φάση: Δράση ενεργού πολιτειότητας (1 ώρα)

Οι μαθητές δημιουργούν:

- αφίσσα: «*Το Μπεζεστένι αφηγείται την ιστορία της πόλης μας*»
- αφίσσα: «*Διάλογο με τον Εμμανουήλ Παπά*»
- συλλογικά ή ατομικά κείμενα

8. Αξιολόγηση (1 ώρα)

Διαμορφωτική αξιολόγηση

- συμμετοχή και συνεργασία μαθητών εντός των ομάδων,
- φύλλα εργασίας,
- συζήτηση.

Τελική αξιολόγηση

Φύλλο αυτοαξιολόγησης:

1. Από όλα όσα άκουσα και μελέτησα για το Μπεζεστένι, τι μου έκανε εντύπωση;
2. Τι με εντυπωσίασε στη ζωή και τη δράση του πιο διάσημου Σερραίου της ελληνικής επαναστάτης;
3. Νομίζετε πως υπάρχουν διαφορές της οικονομικής κατάστασης της πόλης στο χθες και το σήμερα;
4. Σε ποια κατάσταση κατά τη γνώμη σας βρίσκονται τα ιστορικά μνημεία της πόλης;
5. Είναι θεωρείτε σημαντικό να διατηρήσουμε και να προβάλουμε τα μνημεία με αναφορά στην Τουρκοκρατία;

10. Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του σχεδίου οι μαθητές θα μπορούν:

- να περιγράφουν τον ρόλο των Μπεζεστενιών,
- να εξηγούν βασικές οικονομικές δραστηριότητες της περιόδου,
- να αναγνωρίζουν επαγγέλματα και προϊόντα της εποχής,
- να συγκρίνουν την οικονομική ζωή παρελθόντος και παρόντος,
- να αναλαμβάνουν δράσεις προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.

11. Διάχυση αποτελεσμάτων

Τα έργα μπορούν να παρουσιαστούν:

- στην ιστοσελίδα του σχολείου,
- σε έκθεση τοπικής ιστορίας.

Το σενάριο συνδέει την ιστορία της πόλης των Σερρών με την οικονομική δραστηριότητα, τους ανθρώπους της, την εξέλιξή της μέσα στον χρόνο, δίνοντας στους μαθητές τη δυνατότητα να κατανοήσουν πώς η οικονομική ζωή διαμορφώνει την ταυτότητα ενός τόπου και να αναπτύξουν στάσεις ενεργού πολίτη μέσα από δράσεις προστασίας και ανάδειξης της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Πηγές που χρησιμοποιήθηκαν:

Νικολάου, Ζ. Ν. (1977) *Μπεζεστένι* στο Σερραϊκό Αποθετήριο <https://serrelib.gr/el/serraiko-apothetirio/mpezesteni>

Ασπιώτης, Ε. (1992). Οι Σέρρες πριν και κατά την επανάσταση του 1821 στο Σερραϊκό Αποθετήριο <https://serrelib.gr/el/serraiko-apothetirio/oi-serres-prin-kai-kata-tin-epanastasi-toy-1821>

Αφιέρωμα: Βαλκανικοί Πόλεμοι: Η Απελευθέρωση των Σερρών <https://www.sansimera.gr/articles/639>

Μπεζεστένι στο Πολιτιστικός Χάρτης Δήμου Σερρών <https://politismos.serres.gr/mnhmeia/%CE%BC%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B5%CF%83%CF%84%CE%AD%CE%BD%CE%B9/>

Πολιτιστικός Χάρτης Δήμου Σερρών: <https://politismos.serres.gr>

Οθωμανικά Μνημεία: https://www.serres.gr/tourism/files_gr/othomanika.htm

Σεργιόπουλος, Β. (2023) Αναστάσιος Ορλάνδος: Ο αυστηρός και απαιτητικός δάσκαλος στο <https://www.in.gr/2023/10/06/stories/anastasios-orlandos-o-aystiros-kai-apaititikos-daskalos/>

Οι φωτογραφίες βρίσκονται στο εγχειρίδιο:

Καραδήμου- Γερόλυμπου, Α. & Θεοδωρίδου-Σωτηρίου, Λ. (2008). *Σέρρες 1900-1940: Χώρος και Ιστορία*. Τμήμα Εκδόσεων & Βιβλιοθήκης Τ.Ε.Ι. Σερρών.

<https://serrelib.gr/el/serraiko-apothetirio/i-megali-pyrkagia-toy-1849>

Το Μπεζεστένι στην Ελλάδα στο <https://maxmag.gr/design/arxitektoniki/to-mppezesteni-stin-ellada/>

Στεργιόπουλος, Β. (2025). Αναστάσιος Ορλάνδος. Οι ελληνικές αρχαιότητες και οι Έλληνες αρχαιολόγοι στο <https://www.in.gr/2025/12/23/stories/anastasios-orlandos-oi-ellinikes-arxaiotites-kai-oi-ellines-arxaiologoi/>

Το οκιάκρουνο συντριβάνι (φωτογραφικό αρχείο Ε. Hebrard)

Στους μολυβδοσκέπαστους θόλους του Μπεζεστενίου πριν το 1938 (φωτογραφικό αρχείο Ε.Λ.Ι.Α.)

Το ξενοδοχείο «Κωνσταντινούπολις» (ΓΑΚ - Αρχεία Ν. Σερρών, συλλογή Κων. Φωκά)

Εσκή Τζαμί, δίπλα στο
Μπεζεστένι

*Ο πύργος με το ρολόι στη
ΝΑ γωνία ήταν
μεσοπολεμική προσθήκη.
Κάτω ακριβώς από το ρολόι
διαφήμιση ρολογιών Ωμέγα.
Το ρολόι βρίσκεται σήμερα
ενσωματωμένο στο αέτωμα
της πρόσοψης του
Δημαρχείου*

